

Nr 430.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass; given Stockholms slott den 20 maj 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass.

Utan hinder av vad gällande värnpliktslag därom stadgar förordnas härigenom som följer:

§ 1.

Vapenföra värnpliktiga av 1920 års klass, med undantag av dem, som omnämnas i § 27 mom. 1 B och C värnpliktslagen samt i § 2 denna lag, äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) vid *fotfolket* i sammanlagt 150 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 90 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med två repetitions-(regements-)övningar, var och en om 30 dagar, före utgången av tredje året;

b) vid *rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet och fästningsartilleriet å Karlsborg* ävensom vid *fältingenjör- och fälttelegraftrupperna* i sammanlagt 210 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 150 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med två repetitions-(regements-)övningar, var och en om 30 dagar, före utgången av tredje året;

c) vid *fästningsartilleriet i Boden* och *fästningsingenjörtrupperna* i sammanlagt 210 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 150 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med två repetitions-(regements-)övningar, var och en om 30 dagar, före utgången av fjärde året;

d) vid *trängen* och *intendenturtrupperna* i sammanlagt 150 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

vid *trängen i egentlig trängtjänst* och *i sjukbärartjänst*:

med en första tjänstgöring om 90 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med två repetitions-(regements-)övningar, var och en om 30 dagar, före utgången av fjärde året;

vid *trängen i egentlig sjukvårdstjänst*:

med en första tjänstgöring om 100 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med två repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde året, samt

vid *intendenturtrupperna*:

med en första tjänstgöring om 120 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 30 dagar före utgången av fjärde året;

e) vid *marinen* i sammanlagt 210 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

av de i *allmän tjänst*, *sjötjänst* eller *stationstjänst* inskrivna i en följd med början under första eller andra året, samt

av de i *kustartilleritjänst* inskrivna:

med en första tjänstgöring om 168 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitionsövning om 42 dagar före utgången av fjärde året.

§ 2.

Vapenföra värnpliktiga av 1920 års klass, som jämlikt bestämmelserna i § 26 mom. 2 och 3 värnpliktslagen vid fotfolket, trängen och

intendenturtrupperna uttagits för utbildning till underbefäl eller fackmän, äro skyldiga att för sin utbildning tjänstgöra i sammanlagt 210 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

vid *fotfolket*:

med en första tjänstgöring om 150 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med två repetitions-(regements-)övningar, var och en om 30 dagar, före utgången av tredje året, samt

vid *trängen* och *intendenturtrupperna*:

med en första tjänstgöring om 150 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med två repetitions-(regements-)övningar, var och en om 30 dagar, före utgången av tredje eller fjärde året.

§ 3.

Vapenföra värnpliktiga av 1920 års klass, som omnämnas i § 27 mom. 1 B och C värnpliktslagen, äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) vid *hären* i sammanlagt 330 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 300 dagar, som uppdelas på första och andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 30 dagar under andra året;

b) vid *marinen* i 330 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

i annan tjänst än kustartilleritjänst i en följd med början under första året, samt

i kustartilleritjänst med en första tjänstgöring om 300 dagar, som tager sin början under första året, och med en repetitions-(regements-)övning om 30 dagar under tredje året.

§ 4.

Icke vapenföra värnpliktiga av 1920 års klass äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) icke vapenföra, som omförmälas i § 27 mom. 2 A värnpliktslagen, i sammanlagt 150 dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren, samt

b) icke vapenföra, som omförmälas i § 27 mom. 2 B och C värnpliktslagen, i 275 dagar i en följd med början under första eller andra året.

§ 5.

I den mån sådant finnes för utbildningsarbetets ändamålsenliga be-
drivande samt erforderlig häst- och materielvård oundgängligen nödigt,
må Konungen beordra erforderligt antal fotfolket tilldelade vapenföra värn-
pliktiga att vid härens specialvapen och marinen fullgöra dem enligt
§ 1 a) åliggande tjänstgöring med 150 dagar i en följd.

§ 6.

Därest, på sätt Konungen närmare förordnar, hemförlovning av
värnpliktiga skall äga rum viss tid under pågående tjänstgöring, äger
värnpliktig, som sådant åstundar, efter därom hos vederbörande militär-
myndighet gjord framställning, kvarstanna i tjänstgöring intill utgången
av den tjänstgöringsperiod, till vilken han inkallats.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå
meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens
vederbörande utskott.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över lantförsvärsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 maj 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden: SANDLER,
 NOTHIN,
 NILSSON,
 ERIKSSON,
 SVENSSON,
 HANSSON.

Efter gemensam beredning inom lantförsvärs- och sjöförsvärsdepartementen yttrade chefen för förstnämnda departement, statsrådet Hansson, följande:

»Uti en till 1919 års urtima riksdag avlåten proposition, nr 9, framlade Kungl. Maj:t till riksdagens antagande förslag till lag om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass. Ifrågavarande förslag innebar, att tiden för första tjänstgöringen för vapenföra värnpliktiga — studenter och likställda undantagna — skulle avkortas vid fotfolket med 130 dagar samt vid trängen och intendenturtrupperna med 30 dagar, att tjänstgöringstiden för icke vapenföra värnpliktiga — studenter och likställda undantagna — skulle avkortas med 30 dagar, samt att i § 26 mom. 2 och 3 värnpliktslagen föreskriven uttagning

för utbildning till underbefäl och fackmän icke skulle äga rum bland värnpliktiga av ifrågavarande årsklass.

Det framlagda förslaget, vilket avsåg att, i avvaktan på resultatet av den förestående allmänna revisionen av vårt försvarsväsende, åstadkomma en av förhållandena redan nu påkallad inskränkning av övnings-tiden för den stora huvudmassan värnpliktiga av 1919 års klass, blev av riksdagen bifallet. Emellertid framhöll riksdagen uti sin i ämnet till Kungl. Maj:t den 2 oktober 1919 avlåtna skrivelse, nr 10, att då den allmänna försvarsrevisionen ännu icke blivit igångsatt, man givetvis måste räkna med, att en liknande åtgärd kunde komma att behöva vidtagas jämväl med avseende å värnpliktiga, tillhörande 1920 års klass. Innan man nådde fram till ett definitivt ordnande av vårt försvarsväsende, hade man således att emotse ett provisorium, som sannolikt komme att beröra minst två årsklasser värnpliktiga. Vid sådant förhållande och då det låge synnerlig vikt uppå, att de åtgärder, som under provisoriet vidtogos, bleve så tillfredsställande som omständigheterna det medgäve, borde snarast till behandling upptagas frågan rörande en avkortning av utbildningstiden jämväl för specialvapnen tilldelade värnpliktiga ävensom för studenter och med dem i värnplikts-hänseende likställda. Därjämte kunde ifrågasättas en ytterligare minskning av utbildningstiden vid fotfolket, trängen och intendenturtrupperna genom repetitionsövningarnas inskränkning.

Sedan Kungl. Maj:t den 12 november 1919 uppdragit åt en kommission att *dels* i första rummet verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om en provisorisk avkortning av första tjänstgöringstiden för värnpliktiga, tilldelade härens specialvapen och marinen, ävensom för studenter och med dem likställda och rörande övriga av 1919 års urtima riksdag i dess förenämnda skrivelse, nr 10, berörda spörsmål, *dels* verkställa utredning och avgiva förslag om en revision av Sveriges försvarsväsende, avgav nämnda kommission — den s. k. försvarsrevisionen — den 12 februari 1920 betänkande och förslag rörande minskning av utbildningstiden för vissa värnpliktiga av 1919 års klass samt meddelade därvid, att revisionen så snart ske kunde komme att avgiva yttrande beträffande övningstiden för värnpliktiga av 1920 års klass.

Försvarsre-
visionens för-
slag.

I enlighet härmed har nu försvarsrevisionen med skrivelse den 4 innevarande månad till Kungl. Maj:t överlämnat betänkande och förslag rörande ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass. Ifrågavarande lagförslag innebär, att den sammanlagda utbildningstiden ned-sättes:

För vapenföra värnpliktiga i allmänhet:

- vid fotfolket med 160 dagar eller från 340 till 180 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 105 dagar med början under första eller andra året och tre repetitionsövningar om 25 dagar före utgången av fjärde året;
- » *rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet samt fästningsartilleriet å Karlsborg* med 125 dagar eller från 365 till 240 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 156 dagar med början under första eller andra året och en repetitionsövning om 42 dagar under vart och ett av andra och tredje åren;
- » *fästningsartilleriet i Boden och fästningsingenjörtrupperna* likaledes med 125 dagar eller från 365 till 240 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 170 dagar med början under första eller andra året och en repetitionsövning om 35 dagar under vart och ett av tredje och fjärde åren;
- » *fältingenjör- och fälttelegraftrupperna* ävenledes med 125 dagar eller från 365 till 240 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 170 dagar med början under första eller andra året och en repetitionsövning om 35 dagar under vart och ett av andra och tredje åren;
- » *trängen och intendenturtrupperna* med 60 dagar eller från 240 till 180 dagar, fördelade
 vid *trängen i egentlig trängtjänst* och *i sjukbärartjänst* i en första tjänstgöring om 105 dagar med början under första eller andra året och tre repetitionsövningar om 25 dagar före utgången av fjärde eller femte året,
 vid *trängen i egentlig sjukvårdstjänst* i en första tjänstgöring om 130 dagar med början under första eller andra året och en repetitionsövning om 25 dagar under vardera av andra och fjärde åren, samt
 vid *intendenturtrupperna* i en första tjänstgöring om 155 dagar med början under första eller andra året och en repetitionsövning om 25 dagar under fjärde året;
- » *marinen i allmän tjänst, sjötjänst och stationstjänst* med 120 dagar eller från 360 till 240 dagar, att fullgöras i en följd med början under första eller andra året, samt
- » *marinen i kustartilleritjänst* med 125 dagar eller från 365 till 240 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 198 dagar med början

under första eller andra året och en repetitionsövning om 42 dagar under fjärde året.

För underbefäl och fackmän:

- vid *fotfolket* med 160 dagar eller från 400 till 240 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 165 dagar med början under första eller andra året och tre repetitionsövningar om 25 dagar före utgången av fjärde året, samt
- » *trängen* och *intendenturtrupperna* med 125 dagar eller från 365 till 240 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 165 dagar med början under första eller andra året och tre repetitionsövningar om 25 dagar före utgången av fjärde eller femte året.

För vapenföra studenter och likställda:

- vid *hären* med 120 dagar eller från 485 till 365 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om minst 323 dagar, som uppdelas på första och andra året, och en repetitionsövning under andra året, samt
- » *marinen* med 135 dagar eller från 500 till 365 dagar, att fullgöras:
 i *annan tjänst än kustartilleritjänst* i en följd med början under första året, samt
 i *kustartilleritjänst* med en första tjänstgöring om 323 dagar med början under första året och en repetitionsövning om 42 dagar under tredje året.

För icke vapenföra:

- för *icke vapenföra i allmänhet* med 60 dagar eller från 240 till 180 dagar, att fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren, samt
- » *icke vapenföra studenter och likställda* med 90 dagar (sjökaptener, styrmän och maskinister 85 dagar) eller från 365 dagar (sjökaptener, styrmän och maskinister 360 dagar) till 275 dagar, att fullgöras i en följd med början under första eller andra året.

Enligt revisionens förslag skall så stor del av årsklassen, som är möjligt och lämpligt, sammandragas till den för utbildningen gynnsammaste delen av året, d. v. s. under sommaren. Då det emellertid i och för vakt- och vårdtjänstens upprätthållande ävensom med hänsyn till

befällets sysselsättning m. m. är nödvändigt att hava vapenföra värnpliktiga i tjänst året om, måste vissa kontingenter inkallas för fullgörande av första tjänstgöringen under vinterhalvåret. För att dessa kontingenter skola kunna erhålla en någorlunda nöjaktig med sommargruppen jämförlig utbildning, föreslår revisionen, att första tjänstgöringen (tjänstgöring i en följd) skall för vinterkontingenterna ökas med 30 dagar.

I syfte att så långt möjligt är befria de värnpliktiga vid rytteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna och kustartilleriet från förekommande handräckningstjänst föreslår revisionen vidare, att Kungl. Maj:t skall äga att, i den mån sådant finnes för utbildningsarbetets ändamålsenliga bedrivande samt nödig häst- och materielvård oundgängligen erforderligt, beordra erforderligt antal fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga att vid nämnda truppslag fullgöra sin värnplikt med 210 dagar i en följd.

Då det för täckande av erforderliga delar av året i en del fall torde bli nödvändigt att under första tjänstgöringen (tjänstgöring i en följd) hemförlova de värnpliktiga visst antal dagar, men det i vissa fall möjligen kan inträffa, att hemförlovningen ur de värnpliktigas synpunkt skulle falla sig olämplig, föreslår revisionen slutligen, att det bör medgivas de värnpliktiga, som sådant åstunda, att efter därom hos vederbörande militärmyndighet gjord framställning kvarstanna i tjänstgöring intill utgången av den tjänstgöringsperiod, till vilken de inkallats.

Såsom ovan nämnts, förutsatte riksdagen i sin skrivelse den 2 oktober 1919, att provisoriet komme att beröra minst två årsklasser, nämligen 1919 och 1920 års klasser. Försvarsrevisionen framhåller, att därest jämväl följande årsklasser skulle komma att beröras av provisoriet, dessas tjänstgöringsförhållanden synes böra ordnas på samma sätt som föreslagits beträffande 1920 års klass.

Beträffande de närmare skäl, som ligga till grund för försvarsrevisionens förevarande förslag, tillåter jag mig hänvisa till revisionens i ärendet avgivna betänkande, vilket i sedvanlig ordning kommer att tillhandahållas riksdagens ledamöter.

Försvarsrevisionens förslag är icke enhälligt. Mot detsamma hava Reservationer. följande reservationer avgivits:

Herrar friherre *Fleming* och *Hammar skjöld* hava anført, att de under arbetet inom försvarsrevisionen förklarar sig villiga att söka nedbringa kostnaderna för landets försvarsväsende. Inom revisionen hade gjorts gällande, att den nuvarande organisationen borde bibehållas intill dess förslag till en ny härordning blivit utarbetat och antaget. För att vinna detta mål måste man, enligt reservanternas åsikt, även fasthålla vid, att de åtgärder, vilka vidtoges under provisorietiden, icke försvagade organisationen. Då emellertid de av revisionens majoritet föreslagna åtgärderna syntes gå i motsatt riktning och ett av reservanternas framställt förslag att, för avhjälpande av de med en avkortning av övnings-tiden förenade svårigheterna, utöver vad som föreskrevs i § 26 värnpliktslagen, bestämma för samtliga truppslag och tjänster uttagning av underbefäl och fackmän i förhållande till antalet vakanser bland det fast anställda manskapet icke vunnit revisionens bifall, hade reservanternas icke kunnat biträda det av majoriteten uppgjorda förslaget.

Herrar *Johan Nilsson*, *Ernst Wigforss*, *Viktor Larsson*, *Arthur Engberg* och *E. G. Nilsson* hava icke kunnat ansluta sig till det förslag, varom revisionens flertal enat sig, enär detta förslag icke syntes tillvarataga de möjligheter till inskränkning, som låte förena sig både med den av revisionen uttryckta åsikten om det militärpolitiska läget och med hänsyn till bevarandet av den förefintliga organisationen. Reservanternas föreslå därför i stället, att utbildningstiden för vapenföra värnpliktiga i allmänhet bestämmes:

vid fotfolket samt trängen i egentlig trängtjänst och i sjukbärrtjänst till sammanlagt 150 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 90 dagar och två repetitionsövningar om 30 dagar;

vid rytteriet, artilleriet och ingenjörtrupperna till sammanlagt 180 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 120 dagar och två repetitionsövningar om 30 dagar;

vid trängen i egentlig sjukvårdstjänst till sammanlagt 150 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 100 dagar och två repetitionsövningar om 25 dagar;

vid intendenturtrupperna till sammanlagt 150 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 125 dagar och en repetitionsövning om 25 dagar;

vid flottan till 180 dagar, att fullgöras i en följd, samt

vid kustartilleriet till sammanlagt 180 dagar, fördelade i en första tjänstgöring om 150 dagar och en repetitionsövning om 30 dagar.

För värnpliktiga, vilka vid fotfolket, trängen och intendenturtrupperna uttagas för utbildning till *underbefäl och fackmän*, föreslå reservanternas en sammanlagd övningstid av 210 dagar.

I likhet med revisionens majoritet föreslå reservanterna, att första tjänstgöringen skall äga rum i omgångar. För värnpliktiga vid kavalieriet, artilleriet, ingenjörtrupperna och kustartilleriet, vilka fullgöra nämnda tjänstgöring under vinterhalvåret, skulle denna utökas med 30 dagar.

För *icke vapenföra i allmänhet* föreslås en tjänstgöringstid av sammanlagt 150 dagar.

Liksom majoriteten föreslå även reservanterna, att Kungl. Maj:t skall äga beordra erforderligt antal fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga att vid rytteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna och kustartilleriet fullgöra sin värnplikt i en följd. Ett dylikt beordrande skulle därjämte kunna ske till flottan. Tjänstgöringstiden för de sålunda beordrade skulle emellertid icke överstiga den för fotfolket bestämda eller 150 dagar.

Herrar *Ludvig Widell* och *David Pettersson* hava funnit den av försvarsrevisionen föreslagna första utbildningstiden för »vapenföra värnpliktiga i allmänhet» vara väl knappt tillmätt. Med hänsyn till nästlidet års urtima riksdags beslut om 120 dagars första utbildningstid för infanteriet tilldelade värnpliktiga av 1919 års klass hava reservanterna icke ansett sig böra ifrågasätta ett större dagantal för 1920 års klass. Med tilläggande av tre repetitionsövningar à 30 dagar skulle alltså sammanlagda övningstiden för infanteriet uppgå till 210 dagar. Samma dagantal borde fastställas för trängen och intendenturtrupperna. I fråga om arméns övriga specialvapen samt marinen hava reservanterna i allmänhet yrkat en sammanlagd utbildningstid av 300 dagar.

Herrar *Ernst Wigforss* och *Arthur Engberg* hava jämväl föreslagit, att studenter och med dem likställda icke vidare skola uttagas för utbildning till plutonchefer. I den mån de anses lämpligen böra utbildas till underbefäl, borde deras ytterligare tjänstgöring begränsas till 60 dagar samt förläggas på sådan tid, att minsta möjliga olägenheter uppstode för deras studier.

Slutligen har herr *S. Bengtsson* yrkat, att utbildningstiden för fotfolket, trängen och intendenturtrupperna tilldelade vapenföra värnpliktiga måtte bestämmas till sammanlagt 150 dagar, fördelade: vid fotfolket och trängen i egentlig trängtjänst och sjukbärartjänst i en första tjänstgöring om 90 dagar och tre repetitionsövningar om 20 dagar, vid trängen i egentlig sjukvårdstjänst i en första tjänstgöring om 110 dagar och två repetitionsövningar om 20 dagar samt vid intendenturtrupperna i en första tjänstgöring om 130 dagar och en repetitionsövning om 20 dagar. För de värnpliktiga, vilka vid ifrågava-

rande truppslag uttagas för utbildning till underbefäl och fackmän föreslår reservanten en sammanlagd övningstid av 210 dagar. För de kontingenter, vilka fullgöra första tjänstgöringen under vinterhalvåret, skulle denna utökas med 30 dagar. Beträffande tjänstgöringstiden för övriga värnpliktskategorier ansluter reservanten sig till vad revisionens majoritet härutinnan föreslagit.

Myndigheter-
nas yttranden.

Över försvarsrevisionens betänkande hava yttranden (se *Bil. A—C*) avgivits av cheferna för generalstaben och marinstaben ävensom av chefen för kustartilleriet.

Departements-
chefen.

Försvarsrevisionens nu avgivna betänkande rörande ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass företer en stark meningsplittring. Icke mindre än tio av revisionens tretton ledamöter ha avgivit särskilda yttranden med anmälan av från revisionens utlåtande avvikande mening. Bakom revisionens förslag stå sålunda endast tre av ledamöterna. Av de övriga ha fyra ansett, att revisionen bort föreslå en längre utbildningstid, utan att de dock formulerat egna förslag. De återstående sex ledamöterna ha däremot ansett, att revisionen bort föreslå en kortare utbildningstid. Utarbetandet av förslag, att i proposition föreläggas riksdagen, har sålunda icke kunnat ske med stöd av en samlad mening hos de män, som haft i uppdrag att verkställa den förberedande utredningen.

Trots de starka meningsskiljaktigheterna rörande den lämpliga avvägningen av utbildningstiden, synes dock revisionens övervägande flertal vara ense om de grundläggande utgångspunkterna. I avseende på dessa åberopar revisionen sitt i betänkandet I gjorda allmänna uttalande, »att de efter världskrigets avslutande inträdda utrikespolitiska förhållandena icke synas vara av beskaffenhet att påkalla upprätthållande av någon högre grad av krigsberedskap och att följaktligen ur denna synpunkt hinder icke bör möta att vidtaga de inskränkningar i de värnpliktigas övningstid, som med hänsyn till andra omständigheter kunna finnas vara av behovet påkallade». Revisionen anför rörande dessa åberopade andra omständigheter bl. a.: »Såväl ur statsfinansiell synpunkt som med hänsyn till det rådande starka behovet av att kunna åt det under nuvarande förhållanden mera än vanligt viktiga produktiva arbetet ägna alla till buds stående krafter måste en dylik avkortning jämväl anses vara erforderlig. Att därigenom utbildningsresultatets militära värde kommer att minskas, är en konsekvens, med vilken man givetvis måste räkna.»

De fem ledamöter av revisionen, som enat sig om en gemensam reservation, ansluta sig till dessa uttalanden, men förmena, att revisionens förslag icke tillvaratager de möjligheter till inskränkning, som låta förena sig både med den av revisionen uttryckta åsikten om det militärpolitiska läget och med hänsyn till bevarandet av den förefintliga organisationen.

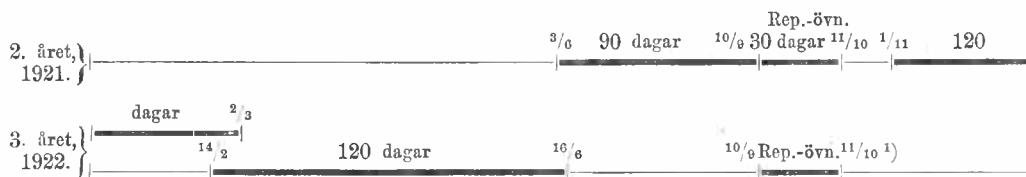
Reservanterna yttra därefter bl. a.: »Det ligger i sakens natur, att varje förslag om nedsättning av övningstiden, som tar sin utgångspunkt i överväganden av antytt slag, måste bli mer eller mindre godtyckligt. Detta gäller i lika mån den av revisionens flertal omfattade meningen och den av oss här företrädde ståndpunkten. Det kan alltid sägas, att med varje förkortning av övningstiden måste följa en däremot svarande försämring av utbildningsresultatet. Utan att här ingå på en diskussion av hela denna fråga och i vad mån dessa nackdelar kunna motvägas av förbättrade utbildningsmetoder eller förändringar i övrigt, torde det böra erkännas, att de med en förkortning förbundna riskerna svårligen kunna på objektiva grunder avvägas och att ett visst mått av godtycke sålunda är ofrånkomligt. Vid vårt ställningstagande ha vi därvid låtit leda oss av den synpunkten, att det under dessa övergångsår icke synes nödvändigt att räkna med en krigsmobilisering för här ifrågasvarande värnpliktiga. Under sådana förhållanden framträder såsom det egentliga kravet, att organisationen så vitt möjligt upprätthålles och att rekryternas utbildning därför icke göres kortare, än att de nödtorftligen kunna insättas i större förband under i möjligaste mån begränsade repetitionsövningar.»

Jag ansluter mig till de av reservanterna sålunda uttalade allmänna synpunkterna, dock under reservation mot den uppfattningen, att med varje förkortning av övningstiden måste följa en däremot svarande försämring av utbildningsresultatet. Jag håller nämligen före, att genom ett rationellt utnyttjande av övningstiden och genom utmönstring ur utbildningsprogrammen av en del mindre väsentligt till fördel för det mera väsentliga ett gott utbildningsresultat bör kunna vinnas under avsevärt kortare tid än den nu i värnpliktslagen fastställda. I fråga om de förutsättningar för en minskning av utbildningstiden, som generalstabschefen i sitt yttrande till revisionen uppställt, instämmer jag uti vad revisionen, särskilt rörande anlitaandet av civil arbetskraft, anfört.

Vidkommande utbildningstiden vid *infanteriet* ansluter jag mig till de fem reservanternas förslag. Detta innefattar en sammanlagd utbildningstid om 150 dagar, fördelad å en första tjänstgöring om 90 dagar och två repetitionsövningar om vardera 30 dagar, varav den ena skulle för-

läggas i omedelbar anslutning till första tjänstgöringen. Huvudmassan av de värnpliktiga skulle fullgöra sin tjänstgöring under sommarmånaderna. Under vintern skulle i två omgångar inkallas så stort antal, som oundgängligen erfordras för vård- och vakttjänstens bestridande. Reservanterna ha icke uttalat sig om huruvida dessa senare kontingenter skulle fullgöra hela tjänstgöringen i en följd. Det torde böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att vid uppgörandet av vapenövningstabellen taga denna fråga under närmare övervägande. Skäl synes mig tala för, att därvid fördelningen av tjänstgöringstiden ordnas så, att dessa mindre kontingenter beredas tillfälle att delta i en repetitionsövning utan omedelbar anslutning till första tjänstgöringen.

Om man, liksom f. n. är fallet, inräknar i tjänstgöringsterminen för huvudgruppen en hemförlovning om 9 dagar, skulle den ungefärliga förläggningen av utbildningstiden, under förutsättning att tiden intill första omgångens inryckning kan täckas med värnpliktiga av 1919 års klass, vid flertalet infanteriregementen bliva den i nedanstående grafiska framställning angivna:

¹⁾ Hela årsklassen deltagar i denna repetitionsövning.

I enlighet med vad såväl i revisionens utlåtande som i reservationen förordas, torde likaledes böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att närmare bestämma dels rörande utbildningstidens förläggning vid de för Bodens samt Karlskrona och Vaxholms fästningar avsedda infanteriregementena ävensom vid Gottlands infanteriregemente, dels rörande de särskilda åtgärder, som böra vidtagas för inkallelse av värnpliktiga till Svea och Göta livgarden för tillgodoseende av garnisonstjänstens krav inom huvudstaden.

Det av mig förordade förslaget innebär bl. a., att antalet repetitionsövningar vid infanteriet minskas från tre till två. Revisionen har haft under övervägande en sådan minskning och anför bl. a., att ur de värnpliktigas synpunkt sett måste det innebära en bestämd fördel att få värnpliktstjänstgöringen fördelad på så få år som möjligt och med hänsyn till de med varje inkallelse förenade kostnaderna skulle en dylik anordning jämväl vara ur statsfinansiell synpunkt att föredraga. På grund av den stora betydelse för såväl truppförbandens som befällets

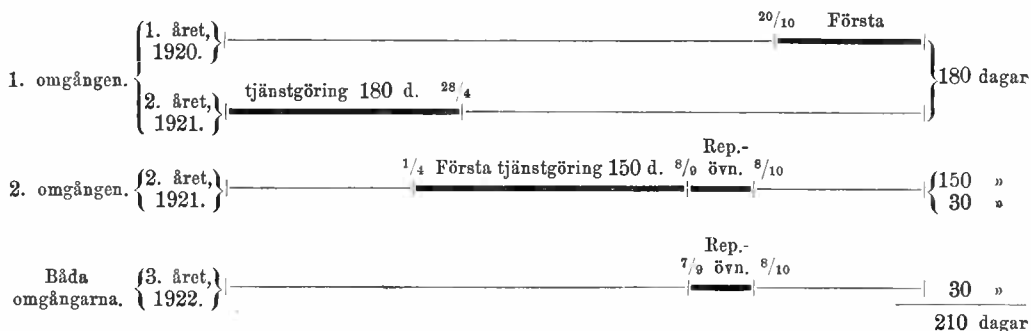
utbildning, som repetitionsövningarna av den militära sakkunskapen tillmätas, har emellertid revisionen icke ansett sig böra frångå värnplikslagens nuvarande bestämmelser om antalet repetitionsövningar, utan torde de värnpliktiga allt fortfarande böra deltaga i tre sådana övningar. Till detta resultat har jämväl bidragit, att bibehållandet av tre repetitionsövningar underlätta en sådan övnings förläggning till vintertiden, varigenom vinterutbildning åtminstone i viss utsträckning kan ernås.

Vidkommande det sist anförda motivet synas mig starka skäl tala mot sammandragande till repetitionsövning under vintern av värnpliktiga, vilka dessförinnan icke erhållit någon särskild vinterutbildning. Med en avsevärd förkortning av övningstiden torde det vara nödvändigt att definitivt övergiva »vinterlinjen», även i den starkt modifierade form, som försvarsrevisionen här tänkt sig densamma. Vad åter angår betydelsen för truppförbandens och befälets utbildning av ett större antal repetitionsövningar, har framförallt anförts, att tillgången på tre årsklasser skulle vara nödvändig för uppsättandet av fältstarka förband. När man nu lika starkt som för 20 år sedan driver denna inening, synes man emellertid alldeles bortse från det faktum, att årsklasserna under de senaste åren ökats synnerligen kraftigt. Även jämfört med år 1911, då första gången repetitionsövningar med tre årsklasser ägde rum, förete de senaste årsklasserna en mycket betydande ökning. Reservanterna torde därför ha goda skäl för sin uppfattning, att det är tillräckligt med två repetitionsövningar med hänsyn till vad som är oundgängligen nödvändigt för att möjliggöra bedrivandet av övningar i större förband. Under dessa förhållanden ha de av revisionen anförda fördelarna ur de värnpliktigas synpunkt och ur statsfinansiell synpunkt av ett mindre antal repetitionsövningar synts mig böra tilläggas större betydelse än de anförda militära synpunkterna. Jag vill dock uttryckligen betona, att med vad som sålunda förordas för övergångsåren ingen bestämd ståndpunkt tagits till hur detta liksom andra den framtida försvarsorganisationen vidkommande spörsmål lämpligast böra lösas.

I avseende på utbildningstiden vid *kavalleriet* kan jag icke ansluta mig till någotdera av de framställda förslagen. Revisionens förslag synes mig lika litet i detta fall som i fråga om infanteriet tillvarataga de möjligheter till inskränkning, som låta förena sig med de allmänna utgångspunkterna. I vissa fall skulle de kavalleriet tilldelade värnpliktiga enligt revisionens förslag få en utbildningstid om 270 dagar. Å andra sidan synes mig det reservationsvis framförda förslaget medföra olägenheter, som böra undvikas. För att kunna tillgodose behovet av värnpliktiga under hela året ha reservanterna föreslagit olika utbild-

ningstid för de båda omgångar i vilka de värnpliktiga skola indelas. Den s. k. vintergruppen skulle enligt förslaget tjänstgöra under 210 dagar, medan sommargruppen skulle få en sammanlagd utbildningstid av endast 180 dagar. Jag har icke funnit de skäl, som anförts för en sådan ojämnhet — vilken revisionen förordar även för andra vapenslag — vara övertygande. Därtill kommer, att trots den av reservanterna förordade längre tiden för vintergruppen skulle de densamma tilldelade värnpliktiga icke beredas tillfälle att deltaga i någon repetitionsövning. Olägenheten härav synes mig så mycket större, enär trots den begränsning av vintergruppens omfattning, som man vill åstadkomma, denna vid kavalleriet torde komma att omfatta en ganska avsevärd del av hela antalet truppslaget tilldelade värnpliktiga. Denna olägenhet kan undkommas genom att utbildningstiden för båda grupperna erhåller samma omfattning och bestämmes till 210 dagar. Utbildningstiden torde lämpligen böra fördelas sålunda, att första omgången, den s. k. vintergruppen, med början under första året fullgör en tjänstgöring i en följd om 180 dagar och att andra omgången, den s. k. sommargruppen, med början under andra året fullgör en första tjänstgöring om 150 dagar och i omedelbar anslutning därtill en repetitionsövning om 30 dagar. I den andra repetitionsövningen, som bör äga rum under tredje året, skulle båda omgångarnas värnpliktiga kunna deltaga. I likhet med vad jag i avseende på infanteriets huvudgrupp förordat torde under första tjänstgöringen beredas tillfälle till en hemförlovning under 9 dagar.

Följande grafiska framställning utvisar tjänstgöringens ungefärliga fördelning enligt nu nämnda grunder:

Vad jag anført med avseende på kavalleriet bör äga tillämpning jämväl ifråga om utbildningstiden vid *artilleriet* och *ingenjörtrupperna*. Ovanstående grafiska framställning utvisar alltså den ungefärliga för-

delningen av tjänstgöringen vid dessa vapenslag. De i chefens för generalstaben yttrande förordade jämkningarna i avseende på inryckningsdagarna för första omgången böra av Kungl. Maj:t övervägas. Huruvida vid fästningsartilleriet i Boden och fästningsingenjörtrupperna repetitionsövningarna liksom nu är fallet böra alltjämt förläggas till tredje och fjärde åren eller om de lämpligen kunna framflyttas till andra och tredje åren, synes mig böra överlämnas till Kungl. Maj:ts närmare prövning. Den omständigheten, att första omgången värnpliktiga vid fästningsartilleriet i Boden inrycka redan under juni månad, synes också i detta fall påkalla en närmare prövning rörande antalet omgångar och utbildningstidens förläggning.

Vid uppgörandet av mitt förslag till utbildningstidens fördelning och förläggning vid ovan berörda specialvapen har jag utgått ifrån, att vid de värnpliktigas fördelning på tjänstgöringsomgångar det kommer att finnas lämpligt att i allmänhet låta huvudstyrkan utbildas under sommaren och att alltså tilldelningen till den s. k. vinteromgången begränsas till det minsta möjliga. Mot revisionens förslag om bemyndigande för Kungl. Maj:t att i den mån sådant finnes för utbildningsarbetets ändamålsenliga bedrivande samt erforderlig häst- och materialvård oundgängligen nödigt, beordra erforderligt antal fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga att vid specialvapnen tjänstgöra under samma dagantal, som föreslagits för fotfolket, har jag intet att erinra. Det av chefen för generalstaben framställda förslaget om ifrågavarande värnpliktigas *överföring* till resp. truppslag kan jag icke biträda.

I sin skrivelse av den 2 oktober 1919 har riksdagen givit uttryck åt den mening, att utbildningstiden för de trängen och intendenturtrupperna tilldelade värnpliktiga icke bör till sin längd överskrida vad som kan vara bestämt för de värnpliktiga vid infanteriet. I enlighet härmed föreslår jag, att utbildningstiden vid dessa vapenslag bestämmas till sammanlagt 150 dagar.

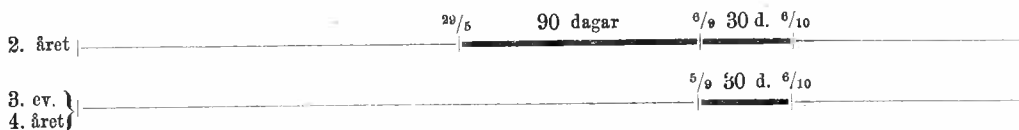
I fråga om *trängen i egentlig trängtjänst och sjukbärartjänst* torde denna utbildningstid, i enlighet med vad hr Johan Nilsson m. fl. förordat i sin reservation, böra fördelas på en första tjänstgöring om 90 dagar och två repetitionsövningar om 30 dagar vardera. Jag kan emellertid icke biträda det även av reservanterna förordade förslaget om uppdelning av de till egentlig trängtjänst uttagna värnpliktiga på två omgångar. Revisionen har såsom motivering för en sådan uppdelning hänvisat till nödvändigheten av att med hänsyn till häst- och materialvård m. m. hava vapenföra värnpliktiga inne i tjänstgöring hela året. En sådan nödvändighet har emellertid icke styrkts. Hitintills ha vapen-

föra värnpliktiga i egentlig trängtjänst icke varit i tjänstgöring hela året, utan endast 180 dagar i en följd. För 1919 års klass har denna tid minskats till 150 dagar. Man kan icke heller för den föreslagna nya anordningen åberopa jämförelser med andra truppslag, enär vid trängen dels hästvården är mindre omfattande än vid kavalleriet, artilleriet och ingenjörtrupperna och dels vakanserna inom stammanskapet äro väsentligt mindre än vid de övriga truppslagen. Jag förordar alltså, att samtliga trängen i egentlig trängtjänst tilldelade vapenföra värnpliktiga samtidigt undergå utbildning. Skulle behov uppkomma att under den tid, då dessa värnpliktiga icke ligga inne, anlita värnpliktiga för vård- och vakttjänstens uppehållande, bör detta behov kunna tillgodoses genom en mindre tilldelning av värnpliktiga från infanteriet.

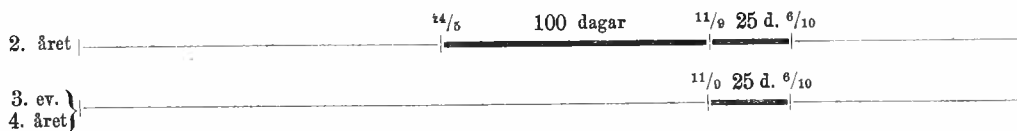
För de trängen i sjukbärartjänst tilldelade värnpliktiga förordar jag utbildningstidens fördelning på en första tjänstgöring om 90 dagar och två repetitionsövningar på vardera 30 dagar samt för de trängen i egentlig sjukvårdstjänst tilldelade på en första tjänstgöring om 100 dagar och två repetitionsövningar på vardera 25 dagar.

Utbildningstiden vid trängen torde sålunda, med inberäkning även här av en hemförlovning under 9 dagar, fördelas i huvudsak enligt nedanstående grafiska framställning.

Egentlig trängtjänst och sjukbärartjänst.

Egentlig sjukvårdstjänst.

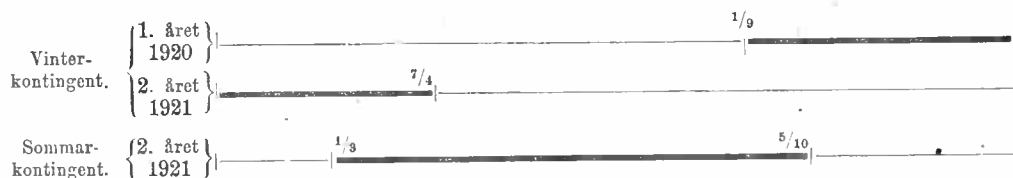
I avseende på de *intendenturtrupperna* tilldelade värnpliktiga förordar jag det reservationsvis framförda förslaget om en sammanlagd utbildningstid på 150 dagar. Då det förutsättes, att de värnpliktiga skola tjänstgöra i tre omgångar, torde utbildningstiden lämpligast kunna fördelas på en första tjänstgöring om 120 dagar och en repetitionsövning om 30 dagar senast under fjärde året.

Beträffande utbildningstiden för värnpliktiga *underbefäl och fackmän* ansluter jag mig till det av hrr Joh. Nilsson m. fl. framställda förslaget om en utökning med 60 dagar utöver den utbildningstid, som kan varda bestämd för infanteriet. I enlighet med vad jag i sistnämnda avseende föreslagit skulle sålunda utbildningstiden för underbefäl och fackmän utgöra 210 dagar, lämpligen fördelad på en första tjänstgöring om 150 dagar och två repetitionsövningar om vardera 30 dagar. Såsom av revisionen föreslagits bör, liksom hittills, uttagas högst 14 procent av de vapenföra värnpliktiga vid fotfolket, trängen i egentlig trängtjänst och intendenturtrupperna samt högst 10 procent vid trängen i sjukbärartjänst och egentlig sjukvårdstjänst. Till revisionens förslag om dessa värnpliktigas uppdelning på två omgångar kan jag icke ansluta mig.»

Chefen för sjöförvarsdepartementet, statsrådet Eriksson, anförde härefter:

»För *marinen i allmän tjänst och sjötjänst* tilldelade vapenföra värnpliktiga har försvarsrevisionen föreslagit samma utbildningstid som för de värnpliktiga vid härens specialvapen, eller 240 dagar, under det de fem reservanterna ansett utbildningstiden böra nedsättas till 180 dagar. Revisionens förslag synes mig icke tillvarataga de möjligheter till inskränkning i övningstiden, som låta förena sig med de allmänna utgångspunkterna, varemot reservanternas förslag icke synes medgiva behöflig rekrytutbildning för sommarkontingenten. Jag kan därför icke ansluta mig till någotdera av dessa förslag.

I likhet med vad chefen för lantförvarsdepartementet föreslagit för vissa av arméns specialvapen anser jag, att för dessa värnpliktiga bör bestämmas en tjänstgöringstid av 210 dagar. De värnpliktiga torde böra uppdelas i två kontingenter och med inberäkning även för dessa värnpliktiga av en hemförlovning under 9 dagar erhålla följande ungefärliga förläggning av tjänstgöringstiden:

Såväl av kostnadsskäl som även med hänsyn till angelägenheten att icke behöva från annat vapenslag beordra ett allt för stort antal värnpliktiga torde vinterkontingenten böra inskränkas till att huvudsak-

ligen täcka behovet för de under vintern rustade fartygen och stationerna. Därigenom kommer huvudparten av de värnpliktiga att få en likvärdig utbildning, förlagd till den ur övningssynpunkt fördelaktigaste tiden av året.

Även om vinterkontingentens storlek inskränkes så långt det är möjligt, torde det bliva nödvändigt att till flottan beordra visst antal värnpliktiga från fotfolket. Denna åtgärd påkallas i första hand av de värnpliktigas inkallelse i två omgångar, men därtill kommer, att det varit nödvändigt redan till instundande höst inkalla större delen av de år 1920 till sjötjänst inskrivna värnpliktiga. Det av revisionen föreslagna bemyndigandet för Kungl. Maj:t att beordra värnpliktiga från fotfolket till annat vapenslag bör därför även avse flottan.

Vad angår utbildningstiden för marinen i *stationstjänst* tilldelade vapenföra värnpliktiga anser jag densamma böra bestämmas till samma dagantal som för de båda förstnämnda grupperna och alltså utgöra 210 dagar.

Utbildningstiden för marinen i *kustartilleritjänst* tilldelade vapenföra värnpliktiga anser jag jämväl böra bestämmas till 210 dagar med en första tjänstgöring om 168 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt en repetitionsövning om 42 dagar senast under fjärde året.

Beträffande förläggningen av denna tjänstgöringstid synas övervägande skäl tala för att samtliga värnpliktiga inrycka på en gång och icke i två omgångar. I likhet med vad försvarsrevisionen föreslagit, bör dock denna fråga bliva föremål för ytterligare övervägande, och torde avgörande härom få träffas av Kungl. Maj:t. På skäl som försvarsrevisionen anfört anser jag, att det kan bliva nödvändigt beordra värnpliktiga inskrivna vid fotfolket till tjänstgöring vid kustartilleriet, och bör därför Kungl. Maj:t lämnas medgivande att vidtaga en sådan åtgärd.»

Chefen för lantförsvarsdepartementet, statsrådet Hansson, fortsatte härefter:

»I avseende på *vapenföra studenter och med dem i värnpliktshänseende likställda* har revisionen i sina frågor till de militära myndigheterna utgått från en sammanlagd tjänstgöringstid om 350 à 365 dagar. Vid besvarandet av frågorna har chefen för generalstaben framhållit, att med en sålunda förkortad utbildningstid vid *infanteriet* de vapenföra studenter, som ägde särskild begåvning och fallenhet för militärtjänsten, kunde lära sig föra pluton någorlunda nöjaktigt under vanliga förhållanden, men att de icke hunne att med plutonchefstjänstgöringen bliva så för-

trogna, att de under alla förhållanden förmådde behärska tjänstens olika delar. För det stora flertalet värnpliktiga syntes man endast böra uppställa fordran på halvtroppchefsutbildning. Vid *kavalleriet* kunde nöjaktig utbildning för tjänstgöring såsom troppchefs ställföreträdare icke meddelas, icke heller för tjänstgöring såsom underbefäl utom möjligen i vissa undantagsfall. Vid *artilleriet* syntes någon troppchefsutbildning över huvud taget icke vara möjlig att meddela och vid *ingenjörtrupperna* vore utbildning till troppchef icke möjlig etc.

Försvarsrevisionen, som ur rättvisesynpunkt och jämväl allmänkulturell synpunkt anser en väsentlig nedsättning i ifrågavarande värnpliktigas övningstid vara väl motiverad, finner det med fog kunna ifrågasättas, huruvida man över huvud taget bör ålägga studenter och likställda en längre tjänstgöringstid än övriga värnpliktiga endast för att utbilda dem till underbefäl. Med hänsyn till den för närvarande rådande stora bristen på dylikt befäl torde emellertid, enligt revisionens mening, åtminstone under provisorietiden och innan man på annat sätt får nämnda brist avhjälpt, en dylik anordning kunna fullt försvaras.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen för revisionens utlåtande ha tvenne av revisionens ledamöter, hrr Wigforss och Engberg, på denna punkt anmält reservation. De framhålla, att under de givna militära förutsättningarna synes det utgöra ett orimligt slöseri med en värdefull tid, om hela studentmaterialet uttages till denna oproportionerligt långa övningstid (365 dagar) endast för att ett mindretal skall kunna utbildas till plutonchefer. För utbildning till underbefäl synes man icke av studenterna ha anledning att kräva större tillägg till den för övriga gällande övningstiden än de 60 dagar, som av revisionen föreslås för de till underbefäl och fackmän uttagna värnpliktiga. Ett dylikt tillägg på 60 dagar torde då för de till underbefäl uttagna studenterna kunna förläggas på sådan tid, att studierna i mycket ringa grad skulle behöva lida avbräck. I enlighet med denna uppfattning ha reservanterna formulerat ett särskilt yrkande.

Detta betraktelsesätt kan icke utan vidare avfärdas. Starka skäl tala för ett övervägande, huruvida icke den med 1914 års härordning införda särställningen i värnpliktshänseende för studenter och likställda borde upphöra. Detta spörsmål torde emellertid icke kunna vinna sin lösning i samband med förkortningen av övningstiden under övergångsåren. Ett upphävande av studenternas särställning skulle nämligen innebära ett ingrepp i organisationen av det slag, som bör undvikas intill dess frågan om det framtida ordnandet av vårt försvarsväsen i dess helhet föreligger.

Om jag sålunda icke kan nu förorda en lösning i enlighet med reservanternas förslag, synes mig emellertid hänsynen till rättvisa och rimlighet bjuda, att man försöker bereda de värnpliktiga studenterna ungefär samma avkortning som vissa övriga värnpliktiga. Närmast till hands synes en jämförelse med de värnpliktiga vid specialvapnen ligga. För dessa värnpliktiga har föreslagits en förkortning från 365 till 210 dagar eller om 155 dagar. Genom samma förkortning av de vapenföra värnpliktiga studenternas övningstid skulle denna minskas vid armén från 485 till 330 dagar och vid marinen från 500 till 345 dagar. Att upprätthålla skillnaden i utbildningstiden vid armén och marinen torde emellertid icke vara motiverat. Alltså torde utbildningstiden vid marinen liksom vid armén nedsättas till 330 dagar. Med hänsyn till det reducerade målet för de värnpliktiga studenternas utbildning anser jag mig kunna förorda en dylik nedsättning. För härens vapenföra värnpliktiga studenter i allmänhet förordar jag, att denna utbildningstid fördelas på en första tjänstgöring om 300 dagar och en repetitionsövning om 30 dagar. Den bör såsom revisionen föreslagit i allmänhet förläggas dels till första och dels till andra året; om, såsom i chefens för generalstaben yttrande ifrågasättes, första tjänstgöringen skulle fullgöras i en följd, synes syftemålet med revisionens förslag, nämligen att vålla de värnpliktiga så ringa avbräck som möjligt i deras studier, komma att väsentligen förfelas. Under den längre perioden under andra året torde lämpligen en hemförlovningstid om 20 dagar inläggas i tjänstgöringsperioden.

Följande grafiska framställning visar den ungefärliga förläggningen av utbildningstiden:

1. Året		$\frac{15}{8}$ 85 d. $\frac{9}{9}$	85 dagar
2. Året	$\frac{15}{1}$	215 + 20 d. hemförlovning	$\frac{8}{9}$ 30d. $\frac{8}{10}$
			245 »
			330 dagar

Beträffande värnpliktiga medicine studerande, veterinärer, tandläkare och apotekare torde det, såsom försvarsrevisionen förordat, böra överlämnas till Kungl. Maj:t att närmare bestämma rörande utbildningstidens fördelning på olika perioder.

Tjänstgöringens förläggning vid marinen torde ordnas på sätt försvarsrevisionen förordat, med de modifikation, som kunna bliva nödvändiga, om övningstiden bestämmes till allenast 330 dagar.

I avseende på *de icke vapenföra värnpliktiga i allmänhet* förordar jag en sammanlagd utbildningstid om 150 dagar, att fullgöras antingen i

en följd med början under första eller andra året eller ock med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren.

Vad slutligen angår *icke vapenföra studenter och likställda* ansluter jag mig till revisionens förslag om en sammanlagd utbildningstid om 275 dagar.

Utöver vad redan anförts giva mig de av de militära myndigheterna avgivna yttrandena anledning endast till den påpekan, att de särskilt anmärkta olägenheter, vilka skulle vidlåda det s. k. minoritetsförslaget, torde väsentligen ha undanröjts genom den utbyggnad av detta förslag, som jag förordat.

Med anledning av att den beträffande propositioners avlåtande till riksdagen i 54 § riksdagsordningen angivna tid numera gått till ända, vill jag framhålla, att sådana omständigheter i detta fall synas mig föreligga, att Kungl. Maj:t torde böra begagna den enligt nämnda lagrum Kungl. Maj:t tillkommande rätt att till riksdagen avlämna framställning även efter den ordinarie propositionstidens utgång.»

Departementschefen uppläste härefter ett i enlighet med vad förut anförts uppgjort »*Förslag till lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass*» och hemställde, att nämnda förslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Thomas Adlercreutz.

Bil. A.

Till Konungen.

Med anledning av nådiga remissen den 12 maj 1920 angående »Försvarsrevisionens betänkande II», innehållande bland annat förslag rörande *ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass*, får jag

— efter samråd med inspektörerna för infanteriet, kavalleriet, artilleriet och trängen, chefen för Kungl. Fortifikationen, generalintendenten och generalfältläkaren — i vad betänkandet avser nyssnämnda värnpliktiga, med hänvisning till de förut i fråga om minskning av de värnpliktigas tjänstgöring i fredstid avgivna yttrandena den 15 och 27 december 1919, nr:ris 538 och 554, samt den 3 och 24 mars 1920, nr:ris 80 och 105, i underdånighet härmed anföra följande.

I. I allmänhet.

Samtliga de framställda förslagen, såväl försvarsrevisionens som de reservationsvis framburna, såvitt de inlåta sig på frågan om antalet tjänstgöringsdagar, avse förkortning av tjänstgörings-(utbildnings-)tiden för värnpliktiga, tillhörande 1920 års klass. Då icke några skäl anförts i syfte att ådagalägga, att de tjänstgöringstider, som för olika värnpliktsgrupper äro föreskrivna i gällande värnpliktslag, äro för sitt ändamål för långa, och då ur den senaste krigserfarenheten icke några skäl kunna hämtas för minskning av de värnpliktiga åliggande fredstjänstgöring, ligger det i sakens natur, att ur försvarets och försvarsberedskapens synpunkt de framställda förslagen om nedsättning av samma tjänstgöring icke äro tillrädliga, enär desamma komma att utöva en ogynnsam — större eller mindre allt efter avkortningens storlek — inverkan på arméns operations- och stridsduglighet.

Det torde emellertid böra tillkomma chefen för generalstaben att ur försvarssynpunkt söka bedöma de olika förslagens värde.

II. Vapenföra värnpliktiga i allmänhet.

I fråga om tjänstgöringstiden för de vapenföra värnpliktiga i allmänhet föreligga två huvudyrkanden: det ena försvarsrevisionens och det andra det av herrar Johan Nilsson m. fl. framställda, i det följande benämnt minoritetens förslag eller minoritetsförslaget. Herrar Widell och Pettersson hava inskränkt sig till vissa uttalanden, huru enligt deras uppfattning tjänstgöringen för de vapenföra värnpliktiga i allmänhet borde ordnas, men av särskilda skäl avstått från att reservationsvis framlägga något utarbetat förslag i frågan. Herr Bengtsson har framlagt en reservation, som dels ansluter sig till försvarsrevisionens förslag, dels i vissa avseenden har gemenskap med minoritetsförslaget, dels går sina egna vägar.

1. Första tjänstgöringen.

Nedanstående tabellariska uppställning utgör en jämförelse mellan de sålunda framställda förslagen, i vad desamma avse den första tjänstgöringen, uttryckt i antal dagar.

Truppslag	Försvarsrevisionen	Minoriteten	Widell	Bengtsson
1. Fotfolket:				
sommargruppen	105	} 90	120	} 90
vintergruppen	135			
2. Rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet och fästningsartilleriet å Karlsborg:				
sommargruppen	156	120	1)	156
vintergruppen	186	150		186
3. Fästningsartilleriet i Boden och fästningsingenjörtrupperna:				
sommargruppen	170	120	1)	170
vintergruppen	200	150		200
4. Fältingenjör- och fälttelegraftrupperna:				
sommargruppen	170	120	1)	170
vintergruppen	200	150		200
5. Trängen och intendenturtrupperna:				
a) Trängen i egentlig trängtjänst och i sjukbäran-tjänst:				
sommargruppen	105	} 90	1)	} 90
vintergruppen	135			
b) Trängen i egentlig sjukvårdstjänst:				
sommargruppen	130	} 100	1)	} 110
vintergruppen	160			
c) Intendenturtrupperna:				
sommargruppen	155	} 125	1)	} 130
vintergruppen	185			

2. Repetitions-(regements)-övningarna.

En liknande jämförelse beträffande antalet repetitions-(regements)-övningar, deras antal och längd ter sig sålunda.

Truppslag	Försvarsrevisionen		Minoriteten		Widell		Bengtsson	
	Antal övningar	S:a	Antal övningar	S:a	Antal övningar	S:a	Antal övningar	S:a
1. Fotfolket	3 × 25	75	2 × 30	60	3 × 30	90	3 × 20	60
2. Rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet och fästningsartilleriet å Karlsborg	2 × 42	84	2 × 30	60	1)	1)	2 × 42	84
3. Fästningsartilleriet i Boden och fästningsingenjörtrupperna ...	2 × 35	70	2 × 30	60	1)	1)	2 × 35	70
4. Fältingenjör- och fälttelegraftrupperna	2 × 35	70	2 × 30	60	1)	1)	2 × 35	70
5. Trängen och intendenturtrupperna:								
a) Trängen i egentlig trängtjänst och i sjukbärartjänst	3 × 25	75	2 × 30	60	1)	1)	3 × 20	60
b) Trängen i egentlig sjukvårdstjänst	2 × 25	50	2 × 25	50	1)	1)	2 × 20	40
c) Intendenturtrupperna	1 × 25	25	1 × 25	25	1)	1)	1 × 20	20

3. Den sammanlagda tjänstgöringen (första tjänstgöringen och repetitionsövningarna).

Tiderna för den första tjänstgöringen och repetitionsövningarna sammanlagda utgöra följande antal dagar.

1) Ingen särskild tid angiven. Hela tjänstgöringen i första uppbudet för trängen och intendenturtrupperna = 210 dagar samt för övriga truppslag = 300 dagar.

Truppslag	Försvarsrevisionen	Minoriteten	Widell	Bengtsson
1. <i>Fotfolket:</i>				
sommargruppen	180	} 150	210	} 150
vintergruppen	210			
2. <i>Rytteriet, artilleriet och ingenjörtrupperna:</i>				
sommargruppen	240	180	} 300	} 240
vintergruppen	270	210		
3. <i>Trängen och intendenturtrupperna:</i>				
sommargruppen	180	} 150	210	} 150
vintergruppen	210			

Av de siffror, som blivit angivna uti ovanstående tre tabeller, framgår, att det förslag, som innebär den minsta avkortningen i utbildningstiden för värnpliktiga i allmänhet tillhörande 1920 års klass, är det av herrar *Widell* och *Petersson* angivna, ehuru det, såsom redan framhållits, icke är närmare utformat och, strängt taget, icke blivit framlagt såsom en reservation med särskilt yrkande.

Därnäst kommer i ordningen *försvarsrevisionens* förslag. *Minoritetsförslaget* innebär de största avkortningarna uti utbildningstiden, och det samma avser lika lång tjänstgöring för såväl sommar- som vintergrupperna av värnpliktiga tillhörande infanteriet, trängen och intendenturtrupperna. Herr *Bengtssons* förslag är lika med försvarsrevisionens i fråga om rytteriet, artilleriet och ingenjörtrupperna, men har beträffande infanteriet, trängen och intendenturtrupperna för sommargrupperna lika lång sammanlagd tjänstgöring som minoritetens förslag upptager. För vintergrupperna vid sistnämnda truppslag åter avser herr *Bengtsson*, att den första tjänstgöringen skall ökas med 30 dagar. Även i fråga om repetitions-(regements-)övningarna skiljer han sig såväl från försvarsrevisionen som minoriteten genom att föreslå, att sådan övning vid infanteriet, trängen och intendenturtrupperna skall omfatta allenast 20 dagar. I olikhet med minoriteten upptager han dock tre dylika övningar vid infanteriet.

4. Underbefäl och fackmän.

Försvarsrevisionens, minoritetens och herr *Bengtssons* förslag hava det gemensamt, att vid infanteriet, trängen och intendenturtrupperna

underbefäl och fackmän skola uttagas enligt samma grunder som hittills, samt att de sålunda uttagna skola erhålla 60 dagars ökad utbildning.

Enligt försvarsrevisionens förslag skulle ifrågavarande värnpliktiga hava:

240 dagars tjänstgöring, därav en första tjänstgöring om 165 dagar och tre repetitions-(regements-)övningar, envar om 25 dagar;

enligt minoritetens:

210 dagars tjänstgöring, därav en första tjänstgöring om 150 dagar och två repetitions-(regements-)övningar, envar om 30 dagar; samt

enligt herr Bengtssons:

210 dagars tjänstgöring, därav en första tjänstgöring om 150 dagar och tre repetitionsövningar, envar om 20 dagar.

5. Avkortningen av utbildningstiden i jämförelse med föreskrifterna i 1914 års värnpliktslag.

I jämförelse med föreskrifterna i 1914 års värnpliktslag angående utbildningen av de vapenföra värnpliktiga i allmänhet innebära de olika förslagen följande i antal dagar uttryckt minskning i deras tjänstgöring (frånsett vintergruppen).

Truppslag.	Försvarsrevisionen.	Minoriteten.	Widell.	Bengtsson.
1. Fotfolket (nu 340 dagar)	160	190	130	190
2. Rytteriet, artilleriet och ingenjörtrupperna (nu 365 dagar).....	125	185	65	125
3. Trängen och intendenturtrupperna (nu 240 dagar) ...	60	90	30	90

De i det föregående gjorda tabellariska framställningarna torde en var i sin mån vara ägnade att belysa den inverkan, som nedsättningen av utbildningstiden för värnpliktiga, tillhörande 1920 års klass, kommer att utöva. Den sista av dessa framställningar visar, att *infanteriet* skulle komma att drabbas av den största minskningen. I förhållande till den tjänstgöring om 340 dagar, som är föreskriven i 1914 års värnpliktslag, utgör vid nyssnämnda truppslag minskningen:

enligt försvarsrevisionens förslag	omkring 47 %;
» minoritetens och herr Bengtssons förslag	» 56 %;
» herrar Widells och Peterssons förslag	» 38 %.

Motsvarande procenttal äro vid *rytteriet*, *artilleriet* och *ingenjörtrupperna* resp. omkring 34 %, 50 % och 18 % samt vid *trängen* och *intendenturtrupperna* resp. 25 %, 37,5 % och 12,5 %.

Vad *infanteriet* angår, innebär försvarsrevisionens förslag en avknappning av i det närmaste halva utbildningstiden, medan enligt minoritetens och herr Bengtssons förslag avknappningen uppgår till mer än hälften av samma tid. Av detta förhållande torde tydligt framgå, vilken menlig inverkan infanteriets utbildning kommer att röna av den sålunda ifrågasatta minskningen av utbildningstiden. Med så kort utbildning kunna de infanteriet tilldelade värnpliktiga av 1920 års klass icke meddelas sådana kunskaper och färdigheter, som erfordras för att de omedelbart vid mobilisering skola kunna bilda operations- och stridsdugliga truppförband. Tages därtill i betraktande, huru otillfredsställande utbildningsförhållandena varit i fråga om 1918 års klass och äro beträffande 1919 års klass, torde man finna, huru ogynnsamt läget i fråga om infanteriets mobiliserings-(försvars-)beredskap kommer att gestalta sig.

Frågan angående en sammanlagd tjänstgöring av allenast 150 dagar för infanteriet, varom yrkanden föreligga i minoritetens och herr Bengtssons förslag har, så vitt mig är känt, sedan försvarsrevisionen började sin verksamhet, icke från militär myndighets sida varit föremål för någon närmare utredning. I det föreliggande betänkandet eller vederbörliga dit hörande reservationer är icke heller en sådan utredning förebragt. En första tjänstgöring om 90 dagar utgör allenast 36 % av den i gällande värnpliktslag föreskrivna. Minskas antalet repetitionsövningar vid infanteriet till två, rubbas en av härordningens viktigaste grunder. Nedsättes antalet dagar i varje repetitionsövning till 20, bliver denna övning kortare än den, som bestämdes i 1892 års värnpliktslag, vilken förutsatte förutom befälskader en stamtrupp av omkring 1,000 man vid varje infanteriregemente.

Vad infanteriets vinterutbildning angår, bliver densamma under första tjänstgöringen enligt försvarsrevisionens förslag förkrympt; den ökning i första tjänstgöringen av 45 dagar, som uti mitt yttrande den 24. mars 1920 föreslagits för vintergruppen, var synnerligen väl behöflig. Enligt minoritetens förslag är vinterutbildning så gott som utsluten. Enligt detsamma komma nämligen de värnpliktiga, som icke tillhöra sommargruppen, att endast förrätta vakt- och vårdtjänst. Någon

tid för en fältförhållandena motsvarande utbildning kommer icke att givas.

Enligt såväl försvarsrevisionens som minoritetens förslag skola vapenföra värnpliktiga vid infanteriet kunna fullgöra sin värnplikt med resp. 210 och 150 dagar i en följd genom att beordras till rytteriet, artilleriet och ingenjörtrupperna samt kustartilleriet, enligt minoritetens förslag även till flottan, för ombesörjande av häst- och materielvård. Denna anordning motiveras bland annat därmed, att, enligt vad revisionen inhämtat, 1920 års klass vore så talrik, att infanteriet utan någon större olägenhet skulle kunna avstå från det antal värnpliktiga, varom här vore fråga. Då någon utredning angående storleken av dylika kommenderingar icke föreligger, kan jag icke yttra mig angående möjligheten därav, vad vidkommer det av försvarsrevisionen framställda förslaget angående 1920 års klass.

Dylika kommenderingar — enligt minoritetens förslag även till marinen — kunna icke annat än avstyrkas. Anordningen kan under inga förhållanden ur infanteriets synpunkt betraktas såsom lämplig, vilket även försvarsrevisionen framhåller. Skulle anordningen komma att tillämpas även utöver år 1920, kan infanteriet, som i övrigt så hårt drabbas av de framställda förslagen, komma uti ett ännu ogynnsammare läge. Infanteriet är dock huvudtruppslaget. Det kan omöjligen vara lämpligt, att dess vapenföra värnpliktiga komma att förrätta handräckningstjänst vid andra truppslag. I stället för kommenderingar av värnpliktiga ur infanteriet för ifrågavarande ändamål torde erforderliga medel böra ställas till vederbörliga truppförbands förfogande för att därmed bekosta utförandet av vissa handräckningsgöromål.

Om emellertid, oaktat alla därmed förenade olägenheter, ett beslut av den innebörd, som kommit till uttryck i § 6 av det föreliggande lagförslaget angående ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass, skulle komma att fattas, synes den ifrågasatta anordningen, *i stället för medelst kommendering, böra åvägbringas medelst överföring*. Beträffande lydelsen av nämnda paragraf, torde dessutom uppmärksamheten fästas därpå, att enligt densamma skulle sådan kommendering, som paragrafen omförmäler, befria från all vidare värnpliktstjänstgöring i fredstid, således icke blott den, som avses i värnpliktslagen § 27, mom. 1.

I betraktande av det nu sagda vill det synas som om meranämnda § 6 borde lyda sålunda:

»I den mån sådant finnes för utbildningsarbetets ändamålsenliga bedrivande samt erforderlig häst- och materielvård oundgängligen nödigt,

må, på sätt Konungen närmare förordnar, till rytteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna och kustartilleriet *överföras* erforderligt antal fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga, skolande dessa fullgöra den *uti värnpliktslagen § 27, mom. 1, avsedda tjänstgöringen* med 210 dagar i en följd.»

Vid tanken på de framställda förslagen, särskilt vad infanteriets värnpliktiga angår, kan man icke värja sig för det nedslående intrycket av den låga värdesättning, som kommer infanteriet till del. Detta trupp-slag får bära stridens huvudbörda, av detsamma beror stridens avgörande, det har de svåraste uppgifterna att lösa. Sviktar infanteriet i striden, sviktar hela hären och därmed hela försvaret.

I anledning av det i motiveringen till minoritetsförslaget förekommande uttalandet, att *inspektören för infanteriet* syntes dela reservanternas uppfattning, att för bibringande av de färdigheter, som tarvades för att de värnpliktiga skulle kunna ingå i högre förband, vore en rekrytskola om 3 månader (90 dagar) tillräcklig, har bemälda inspektör funnit sig böra fästa uppmärksamheten på, att han aldrig givit uttryck åt den meningen, att en första tjänstgöring (i gällande värnpliktslag användes icke ordet »rekrytskola») om 90 dagar skulle vara tillräcklig för meddelandet av den soldatutbildning, som uppträdadet i fält krävde. Huruvida reservanterna med de färdigheter, som tarvades, för att de värnpliktiga skulle kunna ingå i högre förband, avsåge de kunskaper och färdigheter, som en fullgod soldatutbildning innebure, syntes honom icke vara rätt klart.

Inspektören för infanteriet har ansett sig icke behöva särskilt tillägga, att vad han yttrat såsom svar på den uppställda frågan, huru en sammanlagd värnpliktstjänstgöring om 180 dagar borde fördelas, rimligtvis icke i något avseende kunde giva stöd åt den uppfattningen, att 90 dagars första tjänstgöring skulle av honom anses vara tillräcklig för bibringandet av erforderlig soldatutbildning, alldenstund han i annat sammanhang uttalat sig *mot* minskning av infanteriet tilldelade värnpliktigas tjänstgöring, sådan denna vore bestämd i 1914 års värnpliktslag, och detta vad vidkomme såväl den första tjänstgöringen som repetitionsövningarna.

Vad i det föregående blivit sagt angående avkortningen av utbildningen för infanteriets värnpliktiga gäller, i tillämpliga delar, även beträffande de värnpliktiga vid *rytteriet, artilleriet* och *ingenjörtrupperna*.

Möjlighet att inom de ifrågasatta tiderna för den första tjänstgöringen utbilda en sina uppgifter i fält vuxen ryttare, artillerist och ingenjör-soldat förefinnes icke.

Redan den av försvarsrevisionen föreslagna minskningen av den sammanlagda tjänstgöringen från 365 till 240 dagar är mycket betydande (omkring 34 %), men minoritetsförslaget avser en ytterligare nedsättning med 60 dagar, så att utbildningstiden icke skulle komma att uppgå till hälften av det enligt gällande värnpliktslag föreskrivna dagantalet. Då därjämte enligt samma förslag längden av varje repetitionsövning skulle komma att minskas till 30 dagar, torde av det nu i korthet anförda framgå, huruledes detta förslag kommer att på det ogynnsammaste inverka på utbildningen av till ifrågavarande truppslag hörande värnpliktiga.

Den i minoritetens förslag ifrågasatta fördelningen av utbildningstiden för ifrågavarande truppslag synes mindre lämplig.

Inspektören för kavalleriet har ansett sig böra ytterligare framhålla de av honom i föregående yttranden angivna olägenheter, som uppstode genom en minskning av nu lagstadgade tjänstgöringstid för kavalleriets vapenföra värnpliktiga, olägenheter, som särskilt komme att göra sig gällande vid de regementen, som i fråga om volontärstyrkan vore sämst lottade. I vad mån dessa olägenheter kunde minskas genom den ifrågasatta kommenderingen (överföringen) av vapenföra värnpliktiga från infanteriet till kavalleriet, låte sig för närvarande icke med erforderlig säkerhet bedömas.

Då sommargruppen skulle inkallas till tjänstgöring på våren, men volontärerna började sin tjänstgöring på hösten, bleve det nödvändigt att anordna olika utbildningslinjer, varigenom utbildningsarbetet komme att invecklas och försvåras.

Att nu berörda olägenheter komme att i en synnerligen hög grad framträda vid tillämpning av minoritetsförslaget, vore, enligt inspektörens för kavalleriet mening, icke behöfligt att särskilt framhålla.

Inspektören för kavalleriet ville dessutom fästa uppmärksamheten därpå, att den ridning, som inginge i hästvården (sid. 36) icke kunde hänföras till ridutbildning i egentlig mening. Såsom närmare utvecklats i inspektörens yttrande den 6 december 1919, nr 620, vore ridningen i ovan angivna bemärkelse motionsridning, sålunda icke en verklig ridutbildning, innebärande ryttarens danande och arbete med hästen och dennes under ryttaren.

Inspektören för artilleriet har ansett sig böra framhålla följande.

1. Inryckningen av vintergruppen vid fält- och positionsartilleriet samt fästningsartilleriet å Karlsborg (sid. 44) synes böra så ordnas, att den ansluter omedelbart till repetitionsövningarnas slut.

2. Den första omgången av fästningsartilleriet i Boden tilldelade värnpliktiga av 1920 års klass (sid. 45) är redan genom g. o. nr 504/1920 anbefalld till inryckning den 11 juni, varför försvarsrevisionens förslag beträffande nämnda artilleri icke torde kunna genomföras.

3. Med två omgångar enligt minoritetens förslag (sid. 146), d. v. s. en vintergrupp på 210 dagar och en sommargrupp på 120 dagar samt repetitionsövningar om 30 dagar, kommer fästningen Boden endast att hava säkerhetsbesättning i 360 dagar, vilken besättning dessutom under första tiden efter varje omgångs inryckning är oanvändbar för deltagande i fästningens försvar.

Chefen för fortifikationen har, i anledning av den å sid. 50 angivna ungefärliga fördelningen av tjänstgöringen vid ingenjörtrupperna enligt försvarsrevisionens förslag, beträffande vintergruppen velat giva uttryck åt önskvärdheten av:

att — med hänsyn till häst- och materielvård m. m. dylikt — den första tjänstgöringen, utom för de värnpliktiga i fästningsingenjörtjänst, komme att taga sin början redan den 13 (vid Ing. 3 den 15) oktober i omedelbar anslutning till utryckningen från 1920 års repetitionsövningar; och

att — för åstadkommande av gynnsammare utbildningsförhållanden i den tekniska tjänsten — för vissa kategorier ett avbrott i den första tjänstgöringen kunde få äga rum på våren och såmedelst en del av sagda tjänstgöring, förslagsvis 45 dagar, kunde förläggas närmast före och i omedelbar anslutning till repetitionsövningarna.

Vad beträffar avkortningen av de till *trängen* och *intendenturtrupperna* hörande vapenföra värnpliktigas utbildningstid, är denna avkortning enligt försvarsrevisionens förslag relativt mindre än vid de övriga truppslagen. Det är dock att märka, att enligt gällande värnpliktslag denna utbildningstid är mycket kortare; vid jämförelse med infanteriet 100 dagar och med rytteriet, artilleriet och ingenjörtrupperna 125. Den föreslagna avkortningen kommer att verka mycket olägligt på utbildningen och i hög grad försvåra densamma. Olägenheterna och svårigheterna skulle givetvis väsentligen stegras vid tillämpningen av minoritetens förslag, enligt vilket den sammanlagda tjänstgöringen skulle minskas med 90 dagar från 240 till 150, medan minskningen enligt försvarsrevisionens förslag är begränsad till 60 dagar.

Generalintendenten har ansett sig böra framhålla, att minoritetsförslaget medförde en uppdelning av de värnpliktiga vid intendenturtrupperna i tre övningsomgångar. Då varje intendenturkompani icke räknade mer än 90—110 man samt dessutom utgjordes av olika övningsgrupper, såsom bagare, slaktare och magasinsmanskap, bleve genom den nyss antydda uppdelningen utbildningen synnerligen försvårad. Detta gällde även utbildningen av de icke vapenföra värnpliktiga, till följd varav antingen värnpliktskontingenten måste ökas eller, om så icke kunde ske, civil arbetskraft anlitas.

III. Icke vapenföra värnpliktiga i allmänhet.

De icke vapenföra värnpliktiga i allmänhet, vilka enligt gällande värnpliktslag skola för sin utbildning i fredstid tjänstgöra sammanlagt 240 dagar, föreslås av försvarsrevisionen och minoriteten skola erhålla lika lång tjänstgöring som de vapenföra värnpliktiga vid infanteriet, d. v. s. enligt det förstnämnda förslaget 180 dagar och enligt det sistnämnda 150 dagar.

Då denna minskning gjorts beroende av de framställda förslagen i fråga om tjänstgöringen för de vapenföra värnpliktiga i allmänhet, har jag icke något att i denna del anföra. Det torde icke behöva särskilt framhållas, att en avkortad tjänstgöring för ifrågavarande värnpliktiga kommer att försvåra upprätthållandet av handräckningsgöromålen vid truppförbanden och föranleda framställandet av särskilda krav.

IV. Vapenföra studenter och likställda.

Försvarsrevisionen hemställer, att den nuvarande tjänstgöringen för vapenföra studenter och likställda, tillsammans 485 dagar, skall minskas till 365 dagar med en första tjänstgöring om minst 32½ dagar, som uppdelas på första och andra året, samt med en repetitions-(regements-)övning under andra året. I fråga härom har jag icke något att tillägga till vad jag rörande detta och därmed sammanhängande spörsmål yttrat i min skrivelse den 24 mars 1920 (återgiven å sid. 97—99 och 103—104 i försvarsrevisionens betänkande II).

I anledning av vad herrar Wigforss och Engberg i detta hänseende föreslagit, nämligen att studenter och med dem likställda icke vidare skulle uttagas till plutonchefer, och att, i den mån de ansåges lämpligen

böra utbildas till underbefäl, den ytterligare tjänstgöringen skulle begränsas till 60 dagar, torde uppmärksamheten böra fästas därpå, att även om den av försvarsrevisionen föreslagna utbildningstiden icke vore tillräcklig att utbilda samtliga vapenföra studenter till att någorlunda nöjaktigt föra pluton under vanliga förhållanden, kunde de dock utbildas till tropp- och halvtroppchefer samt en god grund läggas för deras befälsutbildning, så att dem efter någon tids praktisk tjänstgöring eller ytterligare utbildning kunde anförtros plutonchefsbefäl.

Det synes i detta sammanhang böra erinras därom, att tropp- och halvtroppchefer ävensom de senares ställföreträdare (gruppförare) enligt den senaste krigserfarenheten erhållit en betydelsefullare och självständigare uppgift än tillföre. Deras ställning har blivit ansvarsfullare och svårare att sköta än under föregående krig. Om det således är möjligt att under den av försvarsrevisionen föreslagna tiden hinna bibringa en stor del av de vapenföra studenterna endast troppchefs- och halvtroppchefsutbildning, synes denna omständighet icke kunna anföras såsom ett skäl *mot* vad försvarsrevisionen i denna del föreslagit.

Vad herrar Wigforss och Engberg föreslagit i fråga om de vapenföra studenternas värnpliktstjänstgöring skulle komma att utöva ett synnerligen ogynnsamt inflytande på mobiliseringsberedskapen vid samtliga truppslag.

Inspektören för infanteriet har funnit sig böra framhålla lämpligheten och önskvärdheten därav, att de vapenföra studenterna av 1920 års klass vid infanteriet tillerkändes rätt att få fullgöra sin första tjänstgöring i en följd (från tiden vid midsommar innevarande år till mitten av maj 1921). Till grund härför ligger önskemålet, att, såsom under senare år varit fallet, till officersaspirantskolan å Karlsborg kunna beordra vapenföra studenter, enär antalet officersaspiranter vid infanteriet är så ringa, att detsamma icke medgiver utbildning i trupp. Med hänsyn härtill torde § 4 i lagförslaget böra undergå den ändring eller erhålla det tillägg, som betingades av förverkligandet av nu anförda önskemål.

Inspektören för kavalleriet anser, att även vad de till kavalleriet hörande vapenföra studenterna beträffar, det skulle vara fördelaktigt, att desamma finge fullgöra sin första tjänstgöring i en följd, enär på så sätt deras utbildning komme att bedrivas samtidigt med officersaspiranternas.

Mot vad inspektörerna för infanteriet och kavalleriet sålunda hemställt har jag icke någon erinran.

V. Icke vapenföra studenter och likställda.

Tjänstgöringen för icke vapenföra studenter och likställda föreslår försvarsrevisionen skola nedsättas från 365 till 275 dagar.

Med hänvisning till vad jag härom yttrat i min skrivelse den 24 mars 1920 (försvarsrevisionens betänkande II, sid. 120—121), tillåter jag mig fästa uppmärksamheten därpå, att den sålunda föreslagna minskningen icke torde bli utan inflytande på frågan om möjligheten att under hela året förse fredsexpeditionerna med erforderliga skrivbiträden.

VI. Motiveringen.

I det föregående är den *motivering*, som ligger till grund för försvarsrevisionens förslag endast undantagsvis berörd. På vissa i densamma förekommande viktigare uttalanden synes uppmärksamheten dock böra fästas.

1. Det framställda lagförslaget avser allenast 1920 års klass. Försvarsrevisionen förutsätter emellertid (sid. 123), att därest det nu inträdda provisoriet i härordningsfrågan skulle komma att beröra även *följande årsklasser värnpliktiga*, den föreslagna lagens bestämmelser komme att vinna tillämpning även på dessa. Sålunda skulle, bland annat, *minskning av infanteriet tilldelade vapenföra värnpliktiga* till förmån för vissa specialtrupper — vilken åtgärd motiverats med storleken av 1920 års klass — komma att äga rum beträffande 1921 års klass o. s. v. Huruvida en dylik anordning kan vara lämplig och tillräddig, är nu icke möjligt att bedöma.

Uttagningsprocenten i fråga om värnpliktiga för utbildning av underbefäl och fackmän vid infanteriet skulle även under provisorietiden bli oförändrad, vilket måste anses såsom en betydande olägenhet.

Det torde icke vara behövt att framhålla, att de tillföre avgivna yttrandena beträffande värnpliktstjänstgöringens längd och fördelning endast haft avseende på 1920 års och föregående klasser.

2. Betydelsen av att åtgärder snarast möjligt komma att vidtagas för *underbefälsbristens undanrödjande* (sid. 21) kan icke nog kraftigt betonas. Det är emellertid av största vikt, icke blott att *underbefälskadern* kommer att hållas fulltalig och rekryteras på ett tillfredsställande sätt, utan även att vad som erfordras för vidmakthållandet av *officers- och underofficerskadern* samt dessas lämpliga rekrytering vinner ett välvilligt och verksamt beaktande från statsmakternas sida.

3. Särskild uppmärksamhet förtjänar även försvarsrevisionens uttalande (sid. 23), att frågan om användande av *civil arbetskraft* för underlättandet av handräckningsgöromålen göres till föremål för närmare utredning.

4. I anledning av vad försvarsrevisionen yttrar angående möjligheten att förlägga en *repetitionsövning vid infanteriet till vintertiden*, torde böra erinras därom, att rörande en sådan anordning föreligger icke någon erfarenhet. Sannolikt skulle ganska avsevärda olägenheter uppstå. Om därmed skall vinnas verkligt resultat, måste en sådan övning försiggå i tillräckligt snörika trakter och i övrigt under sådana förhållanden, att ändamålet i möjligaste mån kommer att förverkligas.

5. I försvarsrevisionens betänkande hava på åtskilliga ställen införts *grafiska framställningar* utvisande fördelningen av den föreslagna tjänstgöringstiden. Såsom i motiveringen framhålles, måste dessa framställningar betraktas allenast såsom exempel, sålunda icke vara ovillkorligt bindande. I vissa avseenden torde de, därest till grund för dem liggande föreskrifter komma att tillämpas, böra undergå ändringar.

6. Det vill synas, som om vad som säges i *minoritetsförslagets* motivering å sid. 146, andra, tredje och fjärde styckena, icke fullt överensstämmer med motsvarande text i lagförslaget.

Stockholm den 18 maj 1920.

Underdånigst

LARS TINGSTEN.

Chef för Generalstaben.

K. Stiernswärd.

Bil. B.

Till Konungen.

**Underdånigt yttrande angående av försvarsrevisionen den 4 maj
1920 avgivet betänkande och förslag rörande ändrad
utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass.**

A. Flottan.

1. Vapenföra värnpliktiga i allmänhet.

I yttrande den 12 december 1919 över vissa av försvarsrevisionen framställda frågor angående tjänstgöringstiden för värnpliktiga av 1919 års klass har jag framhållit de synpunkter med avseende å flottans orga-

nisation och krigsberedskap, som böra beaktas vid bestämmandet av tjänstgöringstiden för flottan tilldelade värnpliktiga. I samband med det den 24 sistlidna mars av högste befälhavaren över kustflottan, chefen för kustartilleriet och undertecknad gemensamt avgivna yttrandet över av försvarsrevisionen framställda frågor rörande tjänstgöringstiden för värnpliktiga av 1920 års klass har jag vidare, såsom framgår av försvarsrevisionens nu föreliggande betänkande, i särskild hemlig skrivelse framhållit vikten av att marinens krigsberedskap vidmakthålles.

Av vad sålunda av mig i den nu föreliggande frågan förut anförts framgår, att en tjänstgöringstid av 360 dagar för flottan tilldelade vapenföra värnpliktiga (ej studenter och likställda) är att anse såsom nödvändig för vidmakthållandet av en organisation, som sätter flottan i stånd att på ett någorlunda tillfredsställande sätt fylla sin uppgift. Särskilt gäller detta de flottan i allmän tjänst tilldelade värnpliktiga.

Det av försvarsrevisionens majoritet nu framlagda förslaget kan alltså enligt mitt förmenande icke anses motsvara de krav, som försvaret till sjöss måste ställa på värnpliktsinstitutionen.

Förslaget innebär emellertid, med den för vinterkontingenten utökade tjänstgöringstiden och möjligheten att under 30 dagar hemförlova denna kontingent med därav följande möjlighet att under tillämpningsövningarna bibehålla densamma ombord, en avgjord förbättring av det alternativ med 240 dagars tjänstgöringstid för samtliga värnpliktiga, som förut tillställts de militära myndigheterna för yttrande. Genom den nu föreslagna anordningen möjliggöres nämligen bibehållandet i stort sett av den nuvarande utbildnings- och övningsplanen, varjämte det med det ursprungliga 240-dagars-alternativet förenade kravet på ökade övningar under gång vintertid bortfallit samt kravet på ökning av stampersonalen för fredstjänstens tillgodoseende och ökning av antalet sjötjänst tilldelade värnpliktiga väsentligen minskats.

Varje minskning av de värnpliktigas tjänstgöringstid medför emellertid nödvändigheten att i större utsträckning än förut basera tillgodoseendet av fartygens bemanningsbehov på en för ändamålet tillräcklig stampersonal. Därest anskaffningen av denna personal, såsom för närvarande är fallet, möter svårigheter, måste dessa, om ej sjövapnet skall tillåtas förfalla, genom energiska åtgärder övervinnas eller åtminstone motverkas. Såsom bekant har på grund av den försenade löneregleringen för manskapet och andra på rekryteringen inverkan förhållanden antalet vakanser inom sjömanskåren på senare tiden ökats i en oroväckande grad.

Det bliver därför, särskilt om de värnpliktigas tjänstgöringstid avkortas, av behovet påkallat, att genom lämpliga åtgärder så långt sig göra låter åtminstone nödortfigt tillgodose flottans behov av i fartygsbesättningarna ingående kvalificerad personal, och torde en utväg härtill vara ett medgivande, att i den mån vakanserna bland stammanskapet det påkallar, i tjänstgöring kvarhålla erforderligt antal i allmän tjänst inskrivna värnpliktiga viss tid, vilken, om den nuvarande tjänstgöringstiden avkortas, bör givas sådan längd, att den sammanlagda tjänstgöringstiden för de sålunda kvarhållna uppgår till 360 dagar.

En liknande åtgärd har förut föreslagits riksdagen genom nådiga propositionen n:r 61 till 1914 års senare riksdag, och får jag med avseende å den relativt ringa olägenhet, som därigenom skulle förorsakas ifrågasatt värnpliktiga, vilka utgöras av yrkessjömän, hänvisa till vad därom yttrats i nämnda proposition. Den år 1914 föreslagna, eventuellt förlängda tjänstgöringstiden omfattade sammanlagt två år, vadan den då ifrågasatta förlängningen var lika stor som den ordinarie tjänstgöringstiden. Den här ovan nämnda förlängningen skulle däremot komma att omfatta en proportionellt väsentligt kortare tid.

Riksdagen uttalade emellertid i sin skrivelse n:r 1 den 14 sept. 1914 (sid. 296), att den för sin del hyste betänkligheter mot det framlagda förslaget, men att det vore en angelägenhet av största vikt, att effektiva åtgärder vidtoges i syfte att hålla sjömanskåren fulltalig, även om dessa åtgärder skulle medföra ökade kostnader; och syntes det riksdagen, som om mycket skulle stå att vinna på frivillighetens väg, där-est för ifrågasatt ändamål de å sjömanshus inskrivna värnpliktiga, vilka efter fullgjord obligatorisk tjänstgöring frivilligt förbunde sig att kvarstanna i tjänst vid flottan under ytterligare ett år samt jämväl fullgjorde denna tjänstgöring, bereddes de förmåner, som i propositionen omförmäls.

Erfarenheten har emellertid givit vid handen, att detta riksdagens antagande icke kunnat förverkligas. I den av riksdagen angivna riktningen utfärdade bestämmelser hava nämligen blivit utan nämnvärd påföljd, och de ökade vakanserna inom sjömanskåren hota sedan en längre tid tillbaka att allvarligt äventyra flottans användbarhet. Det bliver därför av den största vikt att motväga detta förhållande genom en lag i här angivet syfte.

Till följd av det beslut, som nyligen fattats angående avkortningen i tjänstgöringstiden för flottans värnpliktiga av 1919 års klass, har det

blivit nödvändigt att redan instundande höst i tjänstgöring inkalla större delen av de år 1920 till sjötjänst inskrivna värnpliktiga. Härigenom kan behov eventuellt uppkomma att öka den flottan tilldelade kontingenten dylika värnpliktiga genom överföring från hären, och bör för detta ändamål, på sätt herrar Johan Nilsson, Wigforss, Larsson, Engberg och Nilsson i Vibberbo påyrkat i av dem avgiven reservation, i Kungl. Maj:ts hand läggas rätten att från infanteriet överföra för flottans tjänst nödvändigt manskap till sistnämnda vapen.

I fråga om de vid försvarsrevisionens betänkande fogade reservationerna får jag hänvisa till vad här ovan yttrats beträffande majoritetens förslag, och i övrigt framhålla, att den av herrar Widell och Petersson förordade tjänstgöringstiden av 300 dagar givetvis är att föredraga framför det av majoriteten framlagda förslaget, likasom detta senare på grund av skäl, vilka torde framgå av vad ovan anförts, måste anses avgjort fördelaktigare än det av herrar Johan Nilsson, Wigforss, Larsson, Engberg och Nilsson i Vibberbo förordade förslaget med 180 dagars tjänstgöringstid.

2. Vapenföra studenter och med dem likställda samt icke vapenföra värnpliktiga.

Beträffande de av försvarsrevisionens majoritet föreslagna bestämmelserna i fråga om dessa värnpliktigas tjänstgöringstid har jag intet att erinra utöver vad därom av mig förut anförts. Längden av dessa värnpliktigas tjänstgöringstid är på grund av respektive kategoriers fåtalighet och relativt begränsade uppgifter av mindre betydelse för flottans effektivitet än tjänstgöringstidens längd för den kontingent av för tjänst vid flottan avsedda värnpliktiga, som utgöres av de å sjömanshus inskrivna, årsklass tillhörande yrkesmännen.

Såsom en sammanfattning av det ovan anförda får jag uttala den uppfattningen,

att en tjänstgöringstid av 360 dagar för huvudkontingenten av flottans värnpliktiga och särskilt för de å sjömanshus inskrivna är erforder-

lig för de värnpliktigas utbildning, för upprätthållandet av fredstjänsten och för vidmakthållandet av en effektiv krigsberedskap;

att en eventuell avkortning av denna tjänstgöringstid bör givas så ringa omfattning som möjligt och att därför det av herrar Widell och Pettersson framlagda förslaget i första hand måste förordas;

att om en ytterligare avkortning beslutas, det av försvarsrevisionens majoritet framlagda förslaget därefter är att förorda, enär detta förslag vållar de minsta rubbningarna i flottans nuvarande organisation och synes ägnat att medgiva en tämligen tillfredsställande utbildning av de värnpliktiga;

att däremot det reservationsvis framlagda förslaget om endast 180 dagars tjänstgöring för de vapenföra värnpliktiga i allmänhet skulle vålla såväl stora rubbningar i organisationen som ett väsentligt sämre utbildningsresultat och därför måste på det allvarligaste avstyrkas;

att någon större olägenhet ej kan antagas uppkomma genom den av försvarsrevisionens majoritet föreslagna regleringen av övriga värnpliktskategoriers tjänstgöring; samt

att de förefintliga vakanserna bland stampersonalen böra, särskilt om en avkortning av de värnpliktigas tjänstgöringstid kommer till stånd, motvägas genom en lag, som möjliggör kvarhållandet i tjänst på sätt angivits i proposition n:r 61 till 1914 års senare riksdag av de å sjömanshus inskrivna, årsklass tillhörande värnpliktiga under viss tid, vilken i händelse den nuvarande tjänstgöringstiden avkortas, bör givas sådan längd, att den sammanlagda tjänstgöringstiden för de sålunda kvarhållna uppgår till 360 dagar.

Mot ovanstående yttrande har högste befälhavaren över kustflottan förklarat sig icke hava något att erinra.

B. Kustartilleriet.

Vad beträffar utbildningstiden för marinen i kustartilleritjänst tilldelade värnpliktiga biträder jag i huvudsak chefens för kustartilleriet i ärendet avgivna, här bifogade yttrande. I mitt föregående yttrande rörande marinen i kustartilleritjänst tilldelade vapenföra värnpliktiga hävdade jag gent emot chefen för kustartilleriet den uppfattningen, att de, med hänsyn till nödvändigheten av att upprätthålla en viss grad av krigsberedskap året runt vid kustfästningarna, borde inrycka i omgångar, oaktat därigenom betydande olägenheter för utbildningsarbetet uppstode.

Genomföres emellertid det av försvarsrevisionen framställda förslaget att beordra erforderligt antal fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga till tjänstgöring vid kustartilleriet under 210 dagar, synes möjlighet förefinnas att, utan eftersättande av krigsberedskapskravet, låta marinen i kustartilleritjänst tilldelade värnpliktiga av 1920 års klass inrycka på en gång. Innan närmare kännedom erhållits om dels det antal värnpliktiga av fotfolket, som skulle beordras till tjänstgöring vid kustartilleriet, dels den utbildning, som därunder bör bibringas dem, kan något bestämt uttalande i denna fråga ej göras. Jag får därför föreslå, att frågan angående inkallandet av marinen i kustartilleritjänst tilldelade vapenföra värnpliktiga i omgångar eller på en gång måtte, såsom försvarsrevisionen förordat, göras till föremål för särskild utredning.

I övrigt synes den av försvarsrevisionens majoritet föreslagna förlängningen av vinterkontingentens tjänstgöringstid med 30 dagar och beredandet av möjlighet att under 30 dagar hemförlova nämnda kontingent innebära en förbättring av det ursprungliga 240-dagars-alternativet.

Stockholm den 15 maj 1920.

Underdånigst

H. VON KRUSENSTIERNA.

G. W:son Lilliehöök.

Bil. C.

Till Chefen för Marinstaben.

**Yttrande över försvarsrevisionens betänkande och förslag rörande
ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass.**

(CMS' remiss den 12 maj 1920.)

Remisshandlingen återgår.

I. Vapenföra värnpliktiga i allmänhet.

Försvarsrevisionen föreslår, att utbildningstiden för dessa värnpliktiga bestämmes till 240 dagar, men har revisionen icke ansett sig böra taga ställning till frågan om lämpligaste förläggningen av denna tjänstgöringstid, utan anser, att densamma bör göras till föremål för särskild utredning. Skulle det därvid befinnas lämpligt, att inkallelse i omgångar verkställes, anser revisionen, att tjänstgöringen bör ordnas i enlighet med å sid. 91 och 92 avgivet förslag.

Beträffande de olägenheter ur såväl utbildnings- som krigsberedskapssynpunkt, som en så kort fredstjänstgöring för nyssberörda värnpliktiga som 240 dagar skulle medföra, får jag hänvisa till vad jag här om anført i mitt yttrande till Eder den 11 mars 1920 angående eventuell minskning av övningstiden för värnpliktiga av 1920 års klass. Vad särskilt angår frågan om inryckning i omgångar, får jag ånyo påpeka de stora olägenheter för utbildningen, som ett dylikt förfaringssätt skulle medföra utan att den förbättring i kustfästningarnas krigsberedskap, som därigenom skulle vinnas, bleve av väsentlig betydelse. Bland sagda olägenheter torde här endast behöva erinras om omöjligheten för den värnpliktskontingent, som i så fall skulle vara i tjänstgöring under vinterhalvåret, att erhålla erforderlig utbildning i skjutning mot rörligt mål på sjön, i min- och båttjänst, i bevakningstjänst m. m. samt om omöjligheten för halva årsklassen att få deltaga i mer än en regementsövning med därav följande dels otillräcklig utbildning i tillämpningsövningar

för sågda värnpliktskontingent, dels för ringa personaltillgång under regementsövningarna. Även med tillämpande av de av försvarsrevisionen förordade förslagen om 30 dagars förlängd tjänstgöringstid för vinterkontingenten samt högst 30 dagars hemförlovning för samma kontingent kvarstå nyssnämnda olägenheter fortfarande i allt väsentligt orubbade. De värnpliktiga tillhörande vintergruppen kunna nämligen i alla händelser icke delta i skjut-, resp. mineringsskolornas övningar, vilket å andra sidan är nödvändigt ej blott med hänsyn till dessa värnpliktigas utbildning utan även för upprätthållandet av kustartilleripersonalens av olika kategorier tjänstbarhet. Det synes mig därför nödvändigt, att därest utbildningstiden för de vapenföra värnpliktiga blir av så kort varaktighet som 240 dagar, dessa värnpliktiga inrycka till första tjänstgöring på en gång och att sagda tjänstgöring förläggas till tiden $15/3$ — $30/9$. För att i så fall möjliggöra, att den för fredstjänstens behöriga upprätthållande nödvändiga värnpliktskontingenten förefinnes under vintermånaderna torde, på sätt revisionen förordar, erforderligt antal förfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga böra beordras till tjänstgöring vid KA under 210 dagar. En dylik åtgärd synes mig välbetänkt och ägnad att under för handen varande omständigheter i största möjliga mån underlätta utbildningen av de KA tilldelade vapenföra värnpliktiga.

Om en inryckning i två omgångar för här ifrågakarande värnpliktiga skulle bestämmas, bör sommaromgången tjänstgöra under tiden $15/3$ — $30/9$, ej såsom revisionen ifrågasatt under tiden $1/4$ — $17/10$. Rörande skälen härtill får jag hänvisa till min ovannämnda skrivelse i ärendet den 11 mars 1920.

II. Vapenföra studenter och med dem i värnpliktshänseende likställda.

Försvarsrevisionen förordar en utbildningstid för dessa värnpliktiga av 365 dagar. De olägenheter ur militär synpunkt, som en avkortning av den nu föreskrivna utbildningstiden för de värnpliktiga i fråga skulle medföra, framhöllos av mig i meromnämnda skrivelse den 11 mars 1920, till vilken jag även i detta fall får hänvisa.

Vad förläggningsen av den föreslagna tjänstgöringstiden angår, torde densamma lämpligen på grund av de därmed förenade fördelarna såväl ur utbildningshänsyn som för de värnpliktiga själva böra ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad revisionen föreslagit beträffande hären tilldelade värnpliktiga studenter och likställda (sid. 101). Under 1. året torde sålunda en tjänstgöring av omkring 90 dagar fullgöras, avsedd för

rekrytutbildning, under det att återstoden av tjänstgöringstiden fullgöres under 2. året, varunder underbefälsutbildning i den utsträckning, förhållandena medgiva, bibringas de värnpliktiga. De ungefärliga tiderna för dessa värnpliktigas tjänstgöring synas i anslutning härtill böra bliva: 1. året den $^{28}/_6$ — $^{30}/_9$ och 2. året (incl. repetitionsövning) den $^{2}/_1$ — $^{30}/_9$.

III. Icke vapenföra värnpliktiga.

Rörande olägenheterna av en avkortning av de icke vapenföra värnpliktigas tjänstetid i fredstid och skälen däremot får jag hänvisa till vad i min ovannämnda skrivelse i ärendet anförts.

Stockholm den 14 maj 1920.

H. WRANGEL.

A. von Schinkel.
